

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра терапії імені професора П. І. Локеса

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зоопсихологія собак та котів з основами дресури

(назва навчальної дисципліни)

(міжфакультетська вибіркова навчальна дисципліна)

Розробник: Терезія ЛОКЕС-КРУПКА завідувач кафедри, канд. вет. н.,
доцент

Полтава
2022 р.

Форма опису навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Зоопсихологія собак та котів з основами дресури
Назва структурного підрозділу	Кафедра терапії імені професора П. І. Локеса
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	<i>Викладач:</i> ЛОКЕС-КРУПКА Терезія, канд. вет. н. <i>Контакти:</i> ауд. 8. (кафедри терапії імені професора П. І. Локеса) <i>e-mail:</i> terapia@pdaa.edu.ua <i>URL:</i> https://www.pdaa.edu.ua/people/lokes-krupka-tereziya-petrivna
Рівень вищої освіти	Перший (Бакалаврський) рівень, другий (магістерський) рівень
Галузі знань	Ветеринарна медицина
Спеціальність	Усі спеціальності
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Базові знання з біології, хімії

Заплановані результати навчання:

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування в здобувачів вищої освіти уявлення про становлення і розвиток психіки собак та свійських котів у філогенезі та онтогенезі, засвоєння основних теоретичних положень зоопсихології, методів наукового дослідження психіки та поведінки тварин.

Основні завдання навчальної дисципліни: вивчення закономірностей розвитку психіки тварин у філогенезі; розгляд співвідношення вродженого й набутого у психічному розвитку тварини шляхом вивчення її онтогенезу. усвідомлення складності організації психіки тварин; вивчення співвідношення між вродженим і набутиим у психічному розвитку тварин.

Компетентності:

Загальні:

- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, вміння виявляти. Формулювати та вирішувати проблеми;
- Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях, виявляти, ставити та вирішувати завдання у сфері професійної діяльності;
- Уміння критично оцінювати явища, ситуації, діяльність осіб, спираючись на отримані знання.

Програмні результати навчання:

1. Виявляти навички самостійної і командної роботи, гнучкого, креативного та критичного мислення, відкритості до нових знань у дослідницькій діяльності та професійному спілкуванні.

2. Демонструвати здатність до аналізу, адаптації та діяльності в нових ситуаціях.

Програма навчальної дисципліни:

Тема 1. Історія становлення, предмет, методи та основні теоретичні проблеми зоопсихології.

Історія розвитку зоопсихології. Предмет, методи та основні теоретичні проблеми Зоопсихології. Зоопсихологія та етологія. Проблема виникнення та еволюції психіки. Дратівливість та чуттєвість

Тема 2. Загальна характеристика психічної діяльності тварин. Інстинктивна поведінка.

Інстинктивна поведінка як основа життєдіяльності тварин. Зовнішні та внутрішні чинники інстинктивної поведінки. Структура інстинктивної поведінки: розвідувальна та заключна фази, природжені пускові механізми, комплекс фіксованих дій.

Тема 3. Розумова діяльність, елементарне мислення.

Уявлення про мислення тварин. Основні напрямки вивчення мислення тварин. Експериментальні моделі. Здібність тварин до узагальнення та абстрагування. Елементи свідомості тварин. Форми навчання: неасоціативне навчання: звикання; асоціативне навчання: класичні умовні рефлекси, інструментальні умовні рефлекси; когнітивні процеси: латентне навчання, вибір за зразком, навчання, засноване на уявленнях про простір, час, черзі стимулів; елементарне мислення. Концепція Леонт'єва – Фабрі

Тема 4. Репродуктивна поведінка тварин і турбота про потомство.

Статева поведінка тварин. Материнський інстинкт. Еволюції турботи про потомство. Поведінка різних видів тварин: поведінка хижаків, дельфінів, комах, птахів.

Тема 5. Комунікація та соціальна поведінка тварин.

Агресивна поведінка: визначення, теоретичні напрямки вивчення агресії. Способи комунікацій у тварин. «Мова» тварин та мова людини. Навчання вищих мавп людській мові.

Тема 6. Концепція ігрової (ювенільної) поведінки.

Особливості пренатального та постнатального розвитку тварин. Психічна діяльність тварин в ювенільному періоді. Загальна характеристика гри, формування рухомої активності та комунікації в іграх.

Тема 7. Формування бажаної поведінки у собак і котів.

Комунікація тварин. Класифікація форм навчання. Неасоціативне, Асоціативне та Когнітивне навчання. Дресирування. Нейрогуморальна регуляція поведінки. Біологічні форми поведінки тварин. Вікові закономірності розвитку психіки собак і котів.

Тема 8. Біоетичний аспект зоопсихології.

Поведінка тварин у порівняльному аспекті з людиною. Значення розумової діяльності в поведінці тварин. Законодавча база з біоетики. Проблема інтелекту тварин.

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 90 год.

Кількість кредитів – 30.

Форма семестрового контролю – залік.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:**Нарахування балів з навчальної дисципліни**

Тема	Ведення конспекту лекцій	Виконання практичної роботи	Завдання самостійної роботи (опитування)	Контрольне опитування (колоквіум)	Разом по темі
Тема 1. Історія становлення, предмет, методи та основні теоретичні проблеми зоопсихології	2	–	2	11	
Тема 2. Загальна характеристика психічної діяльності тварин. інстинктивна поведінка.	2	5	2		
Тема 3. Розумова діяльність, елементарне мислення	2	5	2		
Тема 4. Репродуктивна поведінка тварин і турбота про потомство.	2	5	2		
Тема 5. Комунікація та соціальна поведінка тварин.	2	5	2		
Тема 6. Концепція ігрової (ювенільної) поведінки.	2	5	2		
Тема 7. Формування бажаної поведінки у собак і котів.	2	5	2		
Тема 8. Біоетичний аспект зоопсихології.	2	5	2		11
Разом	16	35	16	33	100

Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми оцінювання
ПРН ₃ Виявляти навички самостійної і командної роботи, гнучкого, креативного та критичного мислення, відкритості до нових знань у дослідницькій діяльності та професійному спілкуванні.	опитування, виконання завдань практичної роботи *Розв'язування тестів
ПРН ₆ Демонструвати здатність до аналізу, адаптації та діяльності в нових ситуаціях.	опитування, виконання завдань практичної роботи *Розв'язування тестів

*у разі дистанційного навчання

Забезпечення тематикою дисципліни успішного опанування програмних результатів навчання для здобувачів вищої освіти

Теми занять	Програмні результати навчання		Разом
	ПРН 3	ПРН6	
Тема 1. Історія становлення, предмет, методи та основні теоретичні проблеми зоопсихології	2-6	2-6	4-12
Тема 2. Загальна характеристика психічної діяльності тварин. інстинктивна поведінка.	4-6	4-6	8-12
Тема 3. Розумова діяльність, елементарне мислення	4-6	4-6	8-12
Тема 4. Репродуктивна поведінка тварин і турбота про потомство.	4-6	4-6	8-12
Тема 5. Комунікація та соціальна поведінка тварин.	4-6	4-6	8-12
Тема 6. Концепція ігрової (ювенільної) поведінки.	4-6	4-6	8-12
Тема 7. Формування бажаної поведінки у собак і котів.	4-6	4-6	8-12
Тема 8. Біоетичний аспект зоопсихології.	4-8	4-8	8-16
Разом	30-50	30-50	60-100
максимальний відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	50	50	100
мінімальний відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	30	30	60

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Корж О.П. Етологія тварин Суми : Університетська книга, 2016. 236 с.
2. Зорина З. А., Полетаева И. И. Зоопсихология. Элементарное мышление животных. 2002. 320 с.
3. Москалец В.П. Зоопсихология і порівняльна психологія. Центр учбової літератури, 2014. 200 с.
4. Сотская М.Н. Зоопсихология и сравнительная психология: Учебник. 2007. 641 с.
5. Туриніна О.А., Сердюк А.З. Порівняльна психологія Навчальний посібник. 2005. 228 с.

6. Фабри К. Э. Основы зоопсихологии: Учебник для студентов высших учебных заведений, обучающихся по специальностям «Психология», «Биология», «Зоология» и «Физиология». 3-е изд. Учебно-методический коллектор «Психология», 2001. 464 с

7. Шевців М.В., Філоненко М.М. Зоопсихологія з основами етології Підручник 2013. 242 с.

Допоміжні

1. Бэрн Р., Ричардсон Д. Агрессия. СПб: Питер, 2001. 352 с: ил.
2. Дольник В. Непослушное дитя биосферы. Беседы о поведении человека в компании птиц, зверей и детей. 2013. 352 с
3. Жуков Б. Введение в поведение. История наук о том, что движет животными и как их правильно понимать. 2016. 400 с.
4. Киселев С.Ю. Введение в зоопсихологию 2015. 160 с.
5. Локес-Крупка Т. П., Бурда Т. Л., Цвіліховський М. І., Вплив раціонів на розвиток надмірної маси тіла собак порід середнього розміру. Вісник ПДАА. 2019. № 3. С. 224–232
6. Панов Е. Н. Поведение животных и этологическая структура популяций. ИЗДАТЕЛЬСКАЯ ГРУППА URSS Изд.2 , 2010. 424 с
7. Прайор К. Не рычите на собаку! О дрессировке животных и людей. 2009. 288 с
8. Сафина К. За гранью слов. О чем думают и что чувствуют животные. Азбука, 2018. 282 с.
9. Уитни Л. Психология собаки. Центрполиграф, 1999. 301 с.
10. Ярошенко Н.Н. Зоопсихология с основами этологии: учебное пособие по самостоятельной работе студентов: ДонНУ, 2010. 258 с.